

Příloha č. 5 - Formulář pro posouzení učebnice podle stanovených kritérií

Údaje o učebnici a recenzentovi/recenzentce	
Název učebnice	Soubor učebnic - Český jazyk pro 1. ročník
Autor/ka učebnice	Bradáčová L. a kol.
Nakladatelství	ALTER, s.r.o.
Určeno pro rámcový vzdělávací program pro vzdělávání	Základní
Vzdělávací oblast / vzdělávací obor / obsahový okruh / průřezové téma / předmět	Český jazyk pro 1. ročník
Cílová skupina (např. ročník)	1.ročník ZŠ
Jméno a příjmení recenzenta/recenzentky	Prof. Radka Wildová, CSc.

Kritérium	Hodnocení recenzentem/recenzentkou
-----------	------------------------------------

1. Celkový soulad učebnice s obecnými a kurikulárními dokumenty a rámcovými vzdělávacími programy						
Poznámka: 1) Platné kurikulární dokumenty a rámcové vzdělávací programy jsou zveřejněny na internetové stránce MŠMT (www.msmt.cz). 2) Učebnice musí být zcela v souladu s uvedenými dokumenty nebo principy (učebnice dokumentům nebo principům neodporuje), pokud je soulad jen částečný, označte stupeň NE.						
Stupnice hodnocení Recenzent/recenzentka uvede hodnocení pro každé kritérium. Pokud některé kritérium není ohodnoceno stupněm Ano, je hodnocení konkrétně odůvodněno v části 8. Podmínkou udělení schvalovací doložky je stupeň Ano ve všech částech. Pokud text nebude upraven, doložka nebude udělena.	Ano – je v plném souladu (není v rozporu) Ne – není v souladu (je v rozporu) (označte křížkem)					
1.1. Soulad s Ústavou a zákony ČR (zejména rovnost pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství).	<table border="1"> <tr> <td>Ano</td> <td align="center">x</td> <td>Ne</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Ano	x	Ne		
Ano	x	Ne				
1.2 Soulad se vzdělávacími cíli a směřování k rozvoji klíčových kompetencí.	<table border="1"> <tr> <td>Ano</td> <td align="center">x</td> <td>Ne</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Ano	x	Ne		
Ano	x	Ne				

1.3. Soulad s očekávanými výstupy vzdělávacího oboru rámcového vzdělávacího programu (u průřezového tématu soulad s přínosem průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka).	Ano	☒		Ne	☐
1.4. Soulad s výchovou směřující k:					
a) toleranci (včetně schopnosti rozpoznat její meze) a k vytvoření plurality názorů (podložených vědeckým poznáním),	Ano	☒		Ne	☐
b) demokracii, k pozitivní hodnotové orientaci, k osobní odpovědnosti jedince,	Ano	☒		Ne	☐
c) uplatňování principu rovných příležitostí mužů a žen (učebnice neobsahuje stereotypní přístupy ve vztahu k pohlavím a vytváří předpoklady k rovnocennému formování obou pohlaví),	Ano	☒		Ne	☐
d) udržitelnému rozvoji života a k ochraně zdraví	Ano	☒		Ne	☐
e) porozumění textu, využití a kritickému vyhodnocení zdrojů informací a k obraně před manipulací.	Ano	☒		Ne	☐
1.5 Učebnice obsahuje jen objektivní a tolerantní názory bez xenofobiích postojů k různým národům a národnostem, k náboženstvím a církvím, případně k jiným společenským a kulturním organizacím a k jejich duchovním a kulturním hodnotám.	Ano	☒		Ne	☐
1.6. Učebnice obsahuje pouze texty a grafické materiály, které nevedou k vytváření negativních stereotypů a zjednodušených zobecnění o konkrétních sociálních skupinách, národech, národnostech, rasách, pohlaví atp. a nejsou v rozporu se zákazem činnosti a propagace politických stran a hnutí a zákazem nevhodné reklamy podle § 32 školského zákona.	Ano	☒		Ne	☐
1.7. Soulad s jazykovými úrovněmi Společného evropského referenčního rámce (pouze pro učebnice cizích jazyků).	Ano	☐		Ne	☐

2. Odborná správnost obsahu učebnice

Recenzent/recenzentka slovně zhodnotí odbornou správnost obsahu učebnice v každé z uvedených oblastí.

U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.

2.1. Odborná správnost textové složky učebnice (soulad podávaných informací se stavem poznání v příslušných vědeckých oborech).

Soubor učebnic pro rozvoj počáteční čtenářské gramotnosti a písanek pro rozvoj počátečního psaní (dále jen Soubor) je z hlediska odborného zpracování vynikající. Svědčí o velmi dobré odborné erudovanosti autorů. Soubor reaguje na nejnovější poznatky z oblasti didaktiky rozvoje počáteční čtenářské a písařské dovednosti.

2.2. Odborná správnost grafické složky učebnice.

Grafické zpracování odpovídá požadavkům na učebnice čtení a písanky pro 1. ročník. Celý Soubor je velmi přehledný a jednotlivé etapy výuky čtení jsou graficky zpracovány tak, aby počátky čtení nečinily žákům zbytečné obtíže.

2.3. Jazyková kultura textu učebnice podle pravidel českého pravopisu.

V Souboru je důsledně užívána spisovná čeština. Texty využívají a dále rozvíjejí aktivní slovní zásobu žáků vhodným způsobem.

2.4. Komplexnost daného tématu. Učebnice obsahuje všechny podstatné informace pro komplexní / ucelené osvojování tématu s ohledem na možnou úroveň dosažení klíčové kompetence nebo očekávaného výstupu cílové skupiny žáků.

Celkové zhodnocení (uveďte konkrétní a jednoznačná vyjádření):

Soubor je z odborného hlediska zpracován kvalitně. Využití analyticky-syntetické metody společně s metodou normálních slabik žákům usnadní čtení slov a vět. Přirozeným způsobem je rozvíjeno i porozumění čtenému. Pisanky jsou velkou a velmi dobrou inovací-žáci si osvojují psaní nespojeným písmem, které nakladatelství ALTER vytvořilo. Z hlediska metodického a grafického je předložený Soubor opravdu zdařilý.

3. Přiměřenost učebnice věku a dosaženým kompetencím žáků

Recenzent/recenzentka slovně zhodnotí přiměřenost učebnice věku a dosaženým kompetencím žáků v každé z uvedených oblastí.

U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.

3.1. Obtížnost textu ve vztahu k cílové skupině žáků (např. přiměřenost a četnost užití odborných, faktografických a numerických pojmů, jmen a názvů, délka vět, apod.).

Texty pro čtení jsou uspořádány tak, aby si žák postupně osvojil všechny hierarchické kroky A-S metody. Velkou výhodou je práce se slabikou s využitím zkušeností metody normálních slabik, což velmi podporuje syntézu slabik do slov a porozumění čtenému.

3.2 Přiměřenost, vhodnost a obsahová správnost grafické složky učebnice (ilustrace, grafy, písmo,...) vzhledem k věku žáků, tématu vzdělávacího obsahu, návaznosti na text atd.

Grafické zpracování Souboru je didakticky vhodné – je názorné, přehledné a tím i usnadňující žákům počátky čtení a psaní. Zvolené písmo pro čtení odpovídá požadavkům na písmo pro počáteční čtení – je dobře rozlišitelné. Nevázané písmo pro psaní je jednoduché z hlediska psacích tahů a zrakově velmi dobře zapamatovatelné.

3.3. Technické zpracování učebnice (zejm. velikost a typ písma, šířka řádků, typ a odolnost vazby, hmotnost, použitý papír – ekologické hledisko).

Technické zpracování Souboru je vynikající, nemám k němu připomínky.

Celkové zhodnocení (uveďte konkrétní a jednoznačná vyjádření):

Předložený soubor považuji za metodicky i graficky velmi zdařilý. Dá se předpokládat, že se žákům i učitelům bude se Souborem dobře pracovat.

4. Metodické a didaktické zpracování učebnice

Recenzent/recenzentka slovně zhodnotí metodické a didaktické zpracování učebnice v každé z uvedených oblastí.

U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.

4.1. Vyváženost základních poznatků a činností (výkladové texty, pokusy, otázky a úlohy, cvičení, shrnutí aj.) a doplňujících informací.

V Souboru jsou jednotlivé složky výuky počátků čtení/psaní vhodně didakticky provázány. Soubor obsahuje dostatek zaměstnání pro individualizaci výuky. Jednotlivé kroky nácviku čtení jsou velmi názorné.
4.2. Provázanost výkladového textu s ostatními strukturními prvky učebnice verbálního i neverbálního typu.
Soubor je ucelený, logicky strukturovaný a vnitřně vhodně didakticky provázaný.
4.3. Vhodnost a použitelnost zařazených poznatků a činností z hlediska naplňování klíčových kompetencí a očekávaných výstupů.
Soubor jednoznačně podporuje naplnění klíčových kompetencí výuky českého jazyka v 1. ročníku.
4.4. Motivační úroveň textové části učebnice.
Výběr textů je z didaktického hlediska pro výuku čtení vhodný. Texty pro nácvik a procvičení čtení mají výraznou motivační hodnotu.
4.5. Motivační úroveň obrazové části učebnice.
Ilustrace jsou názorné, motivačně hodnotné a citlivě doplňují obsah textů i jednotlivé etapy výuky čtení.
4.6. Podpora samostatné aktivity a tvořivosti žáka.
Soubor nabízí dostatek příležitostí pro skupinovou i individuální práci žáků. Ve většině textů a doplňujících zaměstnání je kladen důraz na využití žákovy tvořivosti.
4.7. Uplatnění mezipředmětových vztahů.
V Souboru jsou přirozeným způsobem využívány a „aktivizovány“ mezipředmětové vztahy, což je z hlediska současného gramotnostního pojetí výuky čtení velmi důležité.
4.8. Uplatňování průřezových témat.
Průřezová témata jsou v Souboru uplatňována přirozeným a nenásilným způsobem.
4.9. Různorodost příkladů a ilustrativních textů, které obsahují i různé úhly pohledu na každodenní zkušenosti sociálních skupin žáků, ras, národů, pohlaví atp.
Toto kritérium je dostatečně naplněno.
Celkové zhodnocení (uveďte konkrétní a jednoznačná vyjádření):
Soubor představuje didakticky i graficky vysoce kvalitní soubor učebnic i písanek. Reflektuje současné pojetí rozvoje těchto dovedností a cíleně motivuje žáky ke čtení a psaní. Celé zpracování Souboru potvrzuje, že jej vytvořil velmi zkušený tým odborníků.

5. Slovní komentář, další odborná vyjádření recenzenta/recenzentky

(recenzent/recenzentka doplní další řádky a stránky podle potřeby)

U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.

V učebnicích, ve kterých jsou texty dotýkající se duchovních i kulturních hodnot a tradic různých národností a kultur, musí být tato problematika v recenzních posudcích zohledněna a komentována, stejně jako vyjádření recenzentů k aktuálním společenskovoedním tématům.

K Souboru opravdu nemám jedinou negativní výtku. Soubor reprezentuje moderní zpracování učebnic čtení a písanek a reflektuje aktuální trendy rozvoje počátků gramotnosti.

Oceňuji nejen grafické zpracování, ale také krásné ilustrace a milé texty.

Nabízí se „akademická diskuse“ o zvolené metodě čtení. Soubor využívá prvky metody normálních slabik, ale zároveň také hierarchické kroky analyticko-syntetické metody. Soubor ukazuje, že nezáleží na konkrétní metodě, ale na její didakticky vhodné aplikaci a případné integraci s metodou další. Toto je třeba považovat za další z pozitiv zpracovaného Souboru.

Přeji Souboru, ať se líbí žákům, učitelům a rodičům a ať se podle něj dobře učí!

6. Souhrnné vyjádření k udělení schvalovací doložky

(recenzent/recenzentka označí pouze jednu variantu)

☒	doporučuje bez připomínek
☐	doporučuje s připomínkami uvedenými v části 5
☐	nedoporučuje a navrhuje přepracovat podle připomínek uvedených v části 5

Prohlášení recenzenta/recenzentky

Prohlašuji, že

- 1) jsem byl/a zadavatelem seznámen/a s úplným a platným zněním Směrnice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic vydávaného MŠMT, č. j. MSMT-34616/2013,
- 2) nejsem v pracovně právním vztahu k nakladateli ani k autorům recenzované učebnice,
- 3) nejsem podjatý/á vůči autorům recenzované učebnice a nakladateli,
- 4) nemám finanční zájem na pozitivní / negativní recenzi nebo prodlužování doby zpracování recenze,
- 5) recenzi jsem zpracoval/a výhradně na základě objektivních kritérií,
- 6) nejsem autorkou/autorem nebo spoluautorkou/spoluautorem učebnice stejného vzdělávacího oboru.

Beru na vědomí, že recenze může být zveřejněna či zaslána jinému posuzovateli jako dílčí podklad k dalšímu posouzení učebnice podle potřeb ministerstva.

Recenze byla zpracována dne	29.4.2018
Podpis recenzenta/recenzentky	Prof. R. Wildová, CSc.